

Retningslinje – Overgangsregler

Sist revidert: 01.09.2024

Godkjent av: FAG avdelingsdirektør

Innhold

1	Innledning.....	2
2	Hovedregelen – reglene på avgjørelsetidspunktet gjelder	2
3	Særlig om å trekke samtykket.....	3
4	Særlig om ungdomsoppfølging idømt av retten	3
5	Særlig om klagerett	3
6	Versjonslogg	3

1 Innledning

Den 1. september 2024 trådte en rekke lovendringer som gjelder sakene som behandles i konfliktrådet i kraft. Det er særlig gjort endringer i reglene om ungdomsstraff og ungdomsoppfølging. Det er blant annet gjort endringer i bestemmelser i konfliktrådsloven, straffeloven og straffeprosessloven.

Denne retningslinjen omhandler hvordan konfliktrådet skal håndtere saker i overgangen mellom «gamle» og «nye» regler.

2 Hovedregelen – reglene på avgjørelsestidspunktet gjelder

Ved **idømmelsen/ileggelsen av reaksjonene** er det straffelovgivningen på handlingstidspunktet som gjelder, jf. [straffeloven § 3](#). Det er likevel lovgivningen på tidspunktet for avgjørelsen som gjelder når dette fører til et gunstigere resultat for den siktede og lovendringen skyldes et endret syn på hvilke handlinger som bør straffes, eller på bruken av strafferettslige reaksjoner. Denne vurderingen gjøres av påtalemyndigheten og domstolen, og det blir opp til dem å vurdere om det er «nye» eller «gamle» regler som skal brukes for straffbare handlinger som ble begått før 1. september, men som avgjøres etter dette tidspunktet.

Konfliktrådets arbeid er regulert i konfliktrådsloven, og disse reglene er ikke «straffelovgivning» og omfattes ikke av regelen i straffeloven § 3. For konfliktrådet er det reglene på **avgjørelsestidspunktet** som skal anvendes, også der disse reglene kan virke mindre gunstig for personen det gjelder.¹

Avgjørelsestidspunktet er det tidspunktet hvor konfliktrådet tar beslutninger i forbindelse med straffegjennomføringen. Det betyr f.eks. at konfliktrådet skal ta i bruk de nye reglene om ungdomsplan i konfliktrådsloven § 25 fra og med 1. september 2024. Det gjelder selv om straffen ble idømt/ilagt før denne datoen. Dette innebærer blant annet at ungdommen ikke lenger skal samtykke til tiltakene i planen, men ungdommen skal få mulighet til å medvirke og kan også klage på innholdet i ungdomsplanen. Også avgjørelser som treffes underveis i gjennomføringen – f.eks. avgjørelser om utenlandsopphold, avbrudd i gjennomføringen, og innskjerpingsvilkår og annen bruddbehandling – skal behandles etter nye regler. Dette gjelder også der ungdomsreaksjonen har startet før 1. september.

Det at det er reglene på avgjørelsestidspunktet som gjelder, kan innebære at det er andre regler enn det ungdommen (og evt. vergene) har fått informasjon om, som gjelder når et spørsmål skal avgjøres. Det er derfor viktig å gi ungdommen (og vergene) god informasjon om de nye reglene før avgjørelsen tas.

¹ «Det er heller ikke tvilsomt at nye straffeprosessuelle bestemmelser, som utgangspunkt og hovedregel, uhindret av tilbakevirkningsforbudet i Grunnloven §97, kan få anvendelse på eldre forhold, selv om det medfører at stillingen for den personen det gjelder, blir mindre gunstig»

Hans-Petter Jahre, [«Prosessuelle utfordringer ved ikrafttreddelsen av ny straffelov»](#), *Lov og Rett* 2016/6, [Juridika](#)

Se også [Ot.prp. nr. 90 \(2003–2004\)](#) side 398

3 Særlig om å trekke samtykket

Etter lovendringene skal ikke ungdommen lenger **samtykke til ungdomsstraff**. I saker som er idømt etter reglene som gjaldt før 1. september 2024, da samtykke var et vilkår, vil ungdommen og vergene også etter 1. september ha mulighet til å trekke samtykket med den konsekvens at saken sendes retten for omgjøring av reaksjonen. Som ellers i bruddsaker, er det viktig å ha en dialog med kriminalomsorgens regionale nivå før saken oversendes dem.

4 Særlig om ungdomsoppfølging idømt av retten

Som beskrevet over i punkt i 2 kan det være at konfliktrådet også etter 1. september vil motta saker der «gamle» regler er benyttet. Hvis konfliktrådet mottar dommer der ungdomsoppfølging er ilagt som vilkår for betinget fengsel, må saken behandles som andre ungdomsoppfølgingssaker. Selv om saken kommer fra domstolen, vil det. f.eks. ikke være anledning til å bruke de virkemidlene som er forbeholdt ungdomsstraff som avhenting jf. [straffeprosessloven § 461](#) tredje ledd, og elektronisk kontroll som følge av vilkårsbrudd jf. [konfliktrådsloven § 31 tredje ledd](#).

5 Særlig om klagerett

Med lovendringen innføres det klagerett på en del av konfliktrådets avgjørelser, jf. [konfliktrådsloven § 22 e](#). Klageretten gjelder fra 1. september 2024, selv om konfliktrådets avgjørelse er tatt før denne datoen. Ettersom det ikke ble informert om klageadgangen (som ikke gjaldt) da avgjørelsen ble tatt, løper klagefristen i utgangspunktet fra ungdommen/vergene får informasjon om klageadgangen, se [Retningslinje – Saksbehandling i klagesaker](#).

Konfliktrådene har ingen plikt til å aktivt ta kontakt med de som fikk en sak avgjort før 1. september, men skal opplyse om klageadgangen ved henvendelse fra en part eller fullmektig. Etter [forvaltningsloven § 31](#) er det en absolutt klagefrist på ett år. Hvis det har gått mer enn ett år fra vedtaket ble fattet er retten til klage tapt.

6 Versjonslogg

Endringslogg		
Dato	Endring utført av	Endringsbeskrivelse
01.09.2024	Fagutviklingsavdelingen	Ny retningslinje